

ATP Koncernen

2020 Fact-finding

En del af ATP's samfundsansvar

atp=

ATP's arbejde med screening og fact-finding

Vi foretager screening og fact-finding for at sikre, at vi identificerer de selskaber, hvor der er størst risiko for, at der sker brud på ATP's politik for samfundsansvar i investeringer, og vi forsøger at få selskaber til at rette op, hvis de bryder vores politik.

Grundlag

Grundlaget for arbejdet med screening og fact-finding er ATP's Politik for samfundsansvar i investeringer, der opstiller nogle grundlæggende principper og minimumskriterier for porteføljeselskabers adfærd.

Politikken bestemmer blandt andet, at vi ikke investerer i selskaber, som bevidst og gentagne gange bryder love og regler i de lande, hvor de opererer. Politikken fastslår også, at porteføljeselskaber skal agere i overensstemmelse med de normer, der kan udledes af internationale konventioner, som Danmark har tiltrådt.

Politikken og dens implementering i investeringsprocesserne er en vigtig del af vores indsats for at leve op til OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder, som er et internationalt, autoritativt sæt af forventninger til selskabers adfærd, der bl.a. berører emner som menneskerettigheder, miljø og korrupsion.

Vi har udviklet forskellige processer til at identificere mulige brud alt efter aktivtypen og investeringsmåden. For likvide aktiver har vi udviklet screeningsprocesser, som sikrer, at vi kontinuerligt overvåger, om selskaber i porteføljen bryder med principperne i ATP's Politik for samfundsansvar i investeringer.

Processer

Screeningerne gør det muligt for os at prioritere ressourcerne på at undersøge de mest alvorlige anklager og mulige brud på ATP's Politik for samfundsansvar i investeringer.

Aktieporteføljen er relativt dynamisk, og vi har derfor skræddersyet screeningsprocesserne, så vi foruden screeninger af den aktuelle portefølje også foretager risikobaserede screeninger af det omkringliggende aktieunivers. Det hjælper os med at identificere potentielle investeringer, som bør undersøges nærmere.

Hvis en screening indikerer, at et selskab muligvis har overtrådt politikken, overgår undersøgelsen til fact-finding. En fact-finding er en fleksibel undersøgelsesproces, hvor vi kan inddrage mange forskellige typer kilder, og som har til formål at gøre det muligt for ATP's Komité for samfundsansvar at konkludere, om der er sket brud på politikken eller ej.

Vurderer Komiteen for samfundsansvar, at et porteføljeselskab har overtrådt ATP's Politik for samfundsansvar i investeringer, vil vi gå i målrettet dialog med selskabet, og i sidst ende ekskludere selskabet hvis det ikke retter op på forholdene.

Aktiviteter

Når vi undersøger anklager imod porteføljeselskaber, er der ofte tale om dilemmafyldte problemstillinger. I 2020 har vi fx undersøgt og ekskluderet selskaberne Eletrobras og ElSewedy for at drive vandkraftværker på en miljøskadelig måde, der underminerer deres ellers meget positive klimaprofil.

Vi har også gennemført en fact-finding på et selskab, der er anklaget for at operere med uansvarlige arbejdsforhold for selskabets såkaldte content moderators, der arbejder med at overvåge kontroversielt indhold på et stort socialt medie. Og vi har undersøgt et selskab, der anklages for at sætte for høje priser på den vigtige medicinske ilt, som selskabet leverer til en række afrikanske lande.

Vi har herudover også videreført vores fokus fra 2019 på problemer i minesektoren og på den baggrund ekskluderet tre selskaber efter fact-finding: Rio Tinto, BHP Group og Vale. Selskaberne har over de senere år forsømt deres forpligtelse til at drive sikre miner, hvilket har resulteret i enorme miljøskader, omfattende tab af menneskeliv og øvrige menneskerettighedsbrud.

Endelig har vi som del af vores øgede fokus på selskabers arbejde med deres humankapital ekskluderet det franske selskab Bolloré for at medvirke til plantagedrift baseret på farlige arbejdsforhold og brug af børnearbejde.

#1 ESG er et investment belief

#2 Vi tror på effektiv ESG-integration gennem skræddersyede processer

#3 Reel integration kræver interne ESG-kompetencer

#4 Vi tror på aktivt kapitalejerskab – til en vis grænse

ATP har i 2020:

- screenet over **1.100** selskaber for brud på ATP's politik for samfundsansvar
- gennemført **29** fact-findings
- ekskluderet **9** selskaber efter fact-finding
- behandlet temaer som arbejdstagerrettigheder, miljø- og menneskerettigheder, korrupsion og produktsikkerhed.

Grundstenen i ATP's arbejde med samfundsansvar i investeringer

ATP's arbejde med samfundsansvar i investeringer dækker bredt – fra integration af klimadata i investeringsprocesserne til stemmeafgivelse på selskabers generalforsamlinger. En grundsten i indsatsen er dog det løbende arbejde med at sikre, at vi ikke investerer i selskaber, der agerer i strid med lovgivning eller internationale konventioner og derved bryder vores politik for samfundsansvar i investeringer.

ATP investerer ikke i selskaber, der gentagne gange agerer i strid med lovgivning eller internationale konventioner

I politikken opstiller ATP's bestyrelse nogle grundlæggende principper og minimumskriterier for porteføljeselskabers adfærd. Den bestemmer blandt andet, at ATP ikke investerer i selskaber, som bevidst og gentagne gange bryder love og regler i de lande, hvor de opererer. Politikken fastslår også, at porteføljeselskaber skal agere i overensstemmelse med de normer, der kan udledes af internationale konventioner, som Danmark har tiltrådt. Hvis vi efter nærmere undersøgelse finder, at et selskab overtræder ATP's politik, kan det ultimativt lede til eksklusion fra investeringsuniverset, selvom vi som udgangspunkt foretrækker at påvirke vores porteføljeselskaber gennem kritisk dialog.

ATP's politik for samfundsansvar – og implementeringen af den i vores investeringsprocesser – er blandt andet designet til at sikre, at ATP lever op til OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder. OECD's Retningslinjer er et internationalt, autoritativt sæt af forventninger til selskabers adfærd, der bl.a. berører emner som menneskerettigheder, miljø og korruption. For investorer som ATP, der primært har en påvirkning på samfundet via de selskaber, vi besidder ejerandele i, har OECD udgivet vejledningen Responsible Business Conduct For Institutional Investors, som Erhvervsstyrelsen har opsummeret i sin Vejledning om Ansvarlige Investeringer fra 2018, og som efter ATP's vurdering er den vigtigste rettesnor for ansvarlige investorer.

Ifølge OECD bør man som investor have en risikobaseret tilgang til sine investeringer, så ressourcerne prioriteres der, hvor risikoen for at blive forbundet med en alvorlig overtræ-

delse er størst, og hvor investor har bedst mulighed for at gøre sin indflydelse gældende. Samtidig bør man designe sin indsats efter hvilken relation investoren har til det pågældende brud (se tabellen på næste side).

For at gøre dette benytter vi os af to overordnede værktøjer: Screening og fact-finding. Screeningsprocesserne sikrer, at ATP kontinuerligt overvåger, om der er porteføljeselskaber, der bryder med de principper, som er opstillet i politikken for samfundsansvar. Finder screeningen tegn på, at det er tilfældet, sætter ATP gang i en grundig undersøgelse af forholdene – en såkaldt fact-finding – i de pågældende selskaber. ATP fokuserer hovedsageligt på selskaberne i porteføljen, men foretager også screening og fact-finding af virksomheder i det potentielle investeringsunivers. Vi mener, at det er den bedste måde at sikre overholdelsen af såvel ATP's politik for samfundsansvar som OECD's forventninger til institutionelle investorer.

INTERNATIONALE PEJLEMÆRKER

I indretningen af sine samfundsansvarsprocesser har ATP foruden OECD's Retningslinjer en række internationale autoritative kilder for øje. Det handler både om at sikre overholdelse af de internationale konventioner, der sætter rammerne for selskabers ageren, såsom EU's og FN's menneskerettighedskonventioner, ILO's kernekonventioner og de internationale anti-korruptionskonventioner. Samtidig stræber vi efter at understøtte ambitionerne i de centrale hensigtserklæringer fra det internationale samfund, herunder den globale Paris-aftale og FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling. Og endelig er vores processer og værktøjer indrettet efter at inkorporere de vigtigste anbefalinger om ansvarlig virksomhedsadfærd. Her skeler ATP især til UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs), der er FN's framework for, hvordan virksomheder bør arbejde med menneske- og arbejdstagerrettigheder, og til principperne i UN Global Compact, FN's medlemsbaserede initiativ for ansvarlige virksomheder.

Tre typer af påvirkning for investorer ifølge OECD's retningslinjer

Investors relation til brud	Direkte forbundet	Bidrage til	Forårsage
Karakter af relation	Investor har lille direkte påvirkning, fx gennem ejerskab af minoritetsandel i virksomhed	Investor har stor indflydelse i kraft af ejerforhold af eller kontraktforhold med virksomhed	Investor har stor ejerandel og kontrollerende indflydelse i virksomhed
Eksempler	Investeringer i børsnoterede aktier eller obligationer med en relativt lille ejerandel	Større ejerandele af fonde, større aktieinvesteringer eller direkte investeringer i ejendom, infrastruktur eller lignende.	Majoritetsejede direkte investeringer i ejendomme, infrastruktur eller lignende.
Krav til investor	Investor bør søge at påvirke selskabet til at stoppe og afbøde negativ påvirkning	Investor bør sikre, at selskabet stopper og afbøder negativ påvirkning	Investor bør tage nødvendige foranstaltninger for at stoppe negativ påvirkning og sikre genoprejsning for berørte parter

"Efterlevelse af OECD's retningslinjer og implementering af samfundsansvarlige due diligence processer bidrager både til samfundet og til bæredygtig udvikling i overensstemmelse med FN's 17 Verdensmål og Paris-aftalen."

Vejledning om Ansvarlige Investeringer fra Erhvervsstyrelsen

Screening af selskaber for brud på ATP's politik for samfundsansvar

For likvide aktiver, såsom noterede aktier og erhvervsobligationer, har vi udviklet screeningsprocesser, som sikrer, at vi kontinuerligt overvåger, om selskaber i porteføljen bryder med principperne i ATP's politik for samfundsansvar i investeringer. Formålet med screeningen er at sortere i informationer og anklager mod selskaber, så vi kan prioritere ressourcerne på at undersøge de alvorlige anklager og mulige brud på ATP's politik.

Screening er en effektiv udvælgelsesmetode for noterede selskaber, fordi der er relativt store datamængder, som beskriver noterede selskabers adfærd – både fra medier, ngo'er, retsdokumenter og selskabernes egen rapportering – hvilket gør det muligt at designe systematiske screeningsprocesser med afsæt i data fra eksterne ESG-analysebureauer. Det gør sig også gældende for ATP's portefølje af erhvervsobligationer, da mange af disse selskaber er børsnoterede og derfor også har en tilfredsstillende datadækning.

De eksterne dataleverandører overvåger mange tusinde danske og internationale selskabers adfærd på en lang række parametre. Udover dataleverandørernes overvågning kan ATP også selv medtage oplysninger fra eksterne kilder om et porteføljeselskabs mulige overtrædelse af politikken for samfundsansvar i investeringer.

I udvælgelsen af indikatorer til screeningen inkorporerer vi et bredt spektrum af ESG-emner, som knytter sig til internationale konventioner og Global Compact-principper. Indikatorerne dækker emner inden for miljø (fx biodiversitet), menneskeret-

tighedsforhold (fx civile frihedsrettigheder og beskyttelse af oprindelige folks rettigheder), arbejdstagerrettigheder (fx antidiskrimination, børnearbejde og retten til kollektiv forhandling) samt korruption.

ATP's screening baserer sig på et bredt spektrum af ESG-emner, som knytter sig til internationale konventioner og Global Compact-principper

På den måde integrerer ATP også OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder i sine investeringsprocesser, der anbefaler, at investorer etablerer risikobaserede due diligence-processer til at identificere og håndtere situationer, hvor et porteføljeselskab muligvis udøver en negativ indvirkning på det omkringliggende samfund.

ATP STÅR SELV FOR SCREENING OG FACT-FINDING

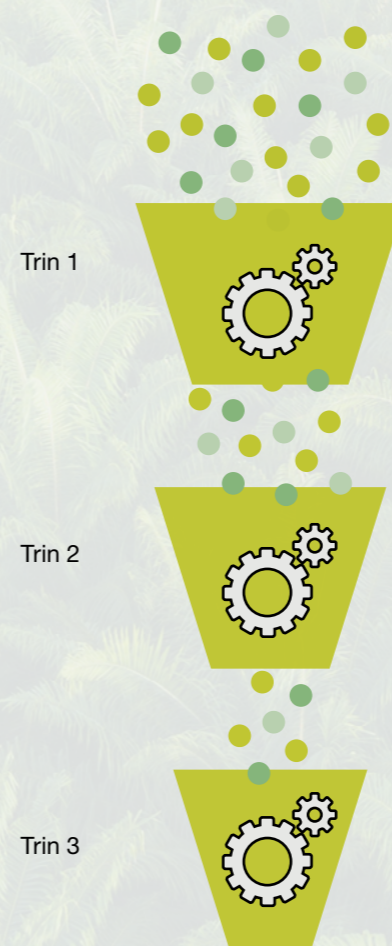
ATP varetager selv screening og fact-finding frem for at uddelegere dette til en ekstern part. Ved selv at udføre screeningen opnår vi en indsigt i og viden om selskaberne, som vi kan bruge i investeringsprocesser og -beslutninger. Samtidig sikrer vi, at screening og beslutninger om fact-finding og eventuel eksklusion hviler på et sagligt grundlag.

SCREENING AF STATSOBLIGATIONER

ATP har separate screeningsprocesser for investeringer i statsobligationer. De indebærer, at ATP ikke investerer i statsobligationer fra lande, hvor EU eller FN har indført målrettede sanktioner, hvilket kontrolleres på daglig basis gennem en kontrolløsning integreret i vores handelssystem.

Vi inddrager også OECD's langsigtede landerisikoklassifikationer i vores investeringsproces for statsobligationer for at sikre, at ATP's eksterne porteføljemanagere på området ikke investerer i statsobligationer fra lande, hvor ATP ikke vurderer, at risikoen står mål med det forventede afkast.

SCREENINGSPROCESSEN

1. Screening

Første trin af screeningen identificerer de selskaber i porteføljen, som muligvis overtræder ATP's politik for samfundsansvar. Med udgangspunkt i de valgte indikatorer har vi udviklet et system, som gør det muligt at automatisere udvælgelsen af de selskaber, som mest sandsynligt bryder ATP's politik. Disse selskaber har værre eller mere velunderbyggede anklager imod sig end andre selskaber i porteføljen og scorer derfor væsentligt dårligere på de udvalgte ESG-indikatorer.

2. Prioritering

Når et selskab scorer under vores minimumskrav, undersøges det, om anklagerne imod selskabet – såfremt de er valide – også kunne udgøre et brud på ATP's politik for samfundsansvar i investeringer. Dette leder frem til undersøgelsens andet trin. Her undersøges anklagerne kvalitativt af ATP's analytikere. Konkret foregår det ved, at flere af ESG-analytikerne uafhængigt af hinanden vurderer anklagerne mod hvert af disse selskaber, hvilket efterfølges af en fælles udvælgelsesprocedure.

3. Fact-finding

I hele processen har vi fokus på de krav og anbefalinger til selskaber, der kan udledes af Global Compact-principperne og OECD's retningslinjer. OECD's retningslinjer har f.eks. anbefalinger til, hvad selskaber helt konkret bør gøre for eksempelvis at undgå at medvirke til korruption.

I de tilfælde, hvor vi vurderer, at anklagerne er alvorlige og kunne udgøre et brud på ATP's politik for samfundsansvar i investeringer, indstilles selskabet til undersøgelsens tredje trin, som er en tilbundsgående undersøgelse af anklagerne og virksomhedens ageren – en såkaldt fact-finding.

Fact-finding som metode til at afdække mulige brud

Hvis en af ATP's screeningsprocesser indikerer, at et selskab kan have overtrådt ATP's politik for samfundsansvar i investeringer, overgår undersøgelsen typisk til det, vi kalder fact-finding. En fact-finding er en fleksibel undersøgelsesproces, hvor ATP kan inddrage mange forskellige kilder. Det kan blandt andet være retsdokumenter, åbne kilder, ngo-rapporter eller virksomheders hjemmesider. Formålet med fact-findingen er at gøre det muligt for ATP's Komité for samfundsansvar at konkludere, om der er sket brud på ATP's politik eller ej.

I fact-findingen undersøger og vurderer ATP's analytikere, hvad anklagerne mod det pågældende selskab konkret er, og om de er velunderbyggede. Ofte indledes også en dialog med selskabet for at få dets reaktion på og vurdering af anklagerne. I tilfælde hvor undersøgelsen indikerer kritisabel adfærd, har selskabet også mulighed for at forklare, om der er iværksat organisatoriske eller operationelle tiltag for at rette op på sagen og imødegå fremtidige problemer.

Dialogen vil ofte foregå skriftligt, men i mange tilfælde indleder vi også en mundtlig dialog med selskabet. En fact-finding kan derfor strække sig over flere uger eller måneder.

Hvis en fact-finding viser, at ATP's Politik for samfundsansvar i investeringer kan være brudt, vil ESG-analytikerne præsentere resultaterne af undersøgelsen for Komitéen for samfundsansvar med en indstilling om enten at gå i en såkaldt målrettet dialog med selskabet eller at ekskludere det.

Hvis en fact-finding omvendt peger på, at selskabets adfærd holder sig inden for ATP's Politik for samfundsansvar i investeringer, afsluttes fact-findingen. Det er den specifikke anklages alvorlighed og ikke størrelsen af investeringen i det specifikke selskab, som styrer vores arbejde og konklusioner.

Målrettet dialog eller eksklusion

Når ATP's Komité for samfundsansvar har afgjort, at et porteføljeselskab har overtrådt ATP's politik for samfundsansvar i

investeringer, beslutter vi, om vi vil ekskludere eller gå i målrettet dialog med selskabet.

ATP går i målrettet dialog med et porteføljeselskab, som har overtrådt politikken, hvis det med rimelighed kan forventes, at ATP med afsæt i sin aktuelle investering kan påvirke selskabet til at ændre sin adfærd. Dialogen har som klart formål at få selskabet til at rette op på problemet, eller med OECD's retningslinjers ord at stoppe og afbøde sin negative indvirkning på samfundet eller rettighedshavere.

Det betyder også, at vi udviser tålmodighed i processen med målrettet dialog, så længe vi oplever, at selskabet er lydhørt, konstruktivt og viser fremskridt. Hvis selskabet ikke ændrer sin adfærd, vil vi i sidste ende vælge at ekskludere det. ATP's Komité for samfundsansvar kan også vælge at ekskludere uden at gå i dialog med selskabet først.

Eksklusion betyder, at ATP afhænder sin investering i selskabet, samt at selskabet fjernes fra ATP's investeringsunivers på ubestemt tid. Eksklusionen gælder for aktieinvesteringer i selskabet selv og alle majoritetsjede datterselskaber samt lån til selskabet og dets eventuelle datterselskaber.

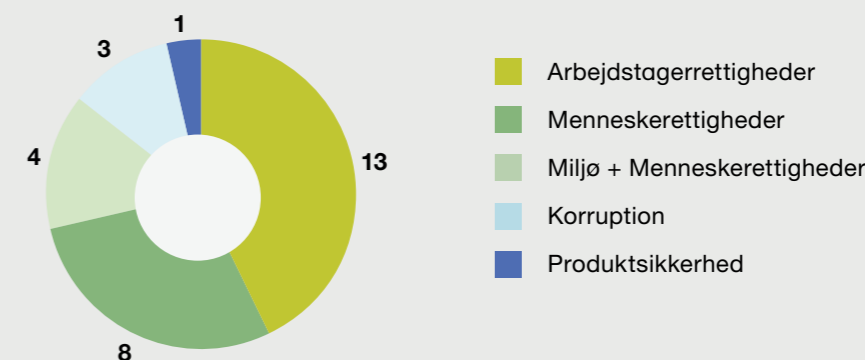
EKSKLUSION ELLER AKTIVT EJERSKAB?

ATP opfatter, i tråd med bl.a. OECD's retningslinjer og Erhvervsstyrelsens Vejledning om Ansvarlige Investeringer, eksklusion som en sidste udvej, der først tages i brug, når de andre muligheder for at påvirke selskabet er udtømte. Det er vores oplevelse, at vi som regel har bedre mulighed for at påvirke porteføljeselskaber gennem aktivt, kritisk ejerskab og målrettet dialog end ved at sælge vores aktiver til andre investorer, der måske ikke bekymrer sig meget om, hvilken påvirkning deres porteføljeselskaber har på samfundet omkring dem.

Temaer i ATP's fact-findings i 2020

I 2020 har ATP gennemført 29 fact-findings. Flertallet af disse er igangsat efter de almindelige processer for screening af ATP's aktier og erhvervsobligationer, men der er også et mindre antal fact-findings, som ATP har sat i gang på grund af eksterne henvendelser eller mediesager.

Temaer i ATP's fact-finding i 2020

”

Når vi undersøger selskaber for brud på vores politik for samfundsansvar har vi som udgangspunkt en tro på at selskabet i samarbejde med os ønsker at rette op, og bevæge sig i den rigtige retning. Men hvis et selskab ikke bevæger sig i den rigtige retning eller slet ikke vil dialogen, så må vi nogle gange trække en streg i sandet.

Christina Johansen, Senioranalytiker

Risikobaserede screeninger af ATP's aktieunivers

Foruden porteføljescreeningerne har vi også udviklet risikobaserede metoder til at overvåge vores globale aktieunivers. Når ATP investerer i globale, noterede aktier, udvælger vi aktierne i et univers af flere tusind selskaber på baggrund af faktorbaserede analyser af markedsdata.

Da porteføljen er relativt dynamisk, har vi skræddersyede screeningsprocesser, så vi kontinuerligt screener vores aktuelle investeringer, men også foretager risikobaserede screeninger af det omkringliggende univers af aktier. Screening af aktieuniverset hjælper os med at identificere potentielle investeringer, som bør undersøges nærmere. Vi prioriterer dog stadig flest ressourcer på vores konkrete investeringer.

Det er ikke sandsynligt, at ATP kommer til at investere i alle selskaberne i aktieuniverset. Derfor er screeningerne af aktieuniverset risikobaserede med det formål at afdække, om der er selskaber, som vi har behov for at vide mere om, før en eventuel investering foretages.

Med denne screeningsmetode tager vi udgangspunkt i en konkret problematik eller et tema, som ATP ønsker at kende sin potentielle eksponering mod. Temaet bliver eksempelvis identificeret på baggrund af tidligere fact-findings eller en aktuel mediasag, og den risikobaserede screening har til formål at klarlægge omfanget af ATP's mulige fremtidige eksponering mod den givne ESG-problematik.

Andre screeningsmetoder

Der er endelig også en lang række noterede selskaber, som ATP ikke har investeringer i og heller ikke for nuværende overvejer at investere i. Af den grund er ATP's risiko for at blive forbundet til et sådant selskabs eventuelt problematiske adfærd minimal, og vi tager derfor som udgangspunkt ikke selv initiativ til undersøgelser af disse selskaber. Der findes dog selskabsadfærd, som ATP ønsker at være helt sikker på ikke at blive forbundet til, og i den forbindelse baserer vi vores arbejde på en række eksterne informationskilder.

Specifikt drejer det sig om tre typer input:

1. Vi samarbejder med en ekstern dataleverandør for at sikre, at ATP ikke investerer i selskaber, der producerer klyngevåben eller landminer. ATP investerer heller ikke i selskaber, der medvirker til produktion af atomvåben i strid med den såkaldte ikke-spredningstraktat.
2. ATP anvender research fra en ekstern dataleverandør for at sikre, at ATP ikke investerer i selskaber i strid med internationale handelssanktioner. Vi har indbygget disse data direkte i ATP's handelssystemer.
3. ATP kan også vælge at igangsætte sin egen fact-finding af et givet selskab, såfremt en toneangivende investor på saglig og seriøs vis har dokumenteret forhold hos selskabet, som også kunne være et brud på ATP's politik for samfundsansvar i investeringer.

RISIKOBASERET SCREENING MED FOKUS PÅ SUNDHED OG SIKKERHED PÅ ARBEJDE

I 2020 har ATP foretaget en risikobaseret screening af aktieuniverset med fokus på at identificere selskaber, der ikke lever op til vores krav om ordentlige sundheds- og sikkerhedsforhold for de ansatte. Vores undersøgelse fandt tre selskaber, hvor ATP's forventninger ikke umiddelbart så ud til at være opfyldt, og vi indledte derfor en dialog med hvert af dem. I dialogen med det ene af selskaberne — det franske konglomerat Bolloré SA — kunne vi ikke få tilfredsstillende svar på, hvad selskabet gør for at løfte sit ansvar og rette

op på de problemer med bl.a. sikkerhedsforhold og børnearbejde, der har vist sig over de senere år. ATP's Komité for Samfundsansvar valgte derfor at ekskludere selskabet fra investeringsuniverset.

Indsatsen blev udført som del af vores øgede fokus i 2020 på selskabers arbejde med deres humankapital. Du kan læse mere om vores undersøgelse af og dialog med Bolloré i rapporten *Humankapital 2020*.

Eksklusion af to tekstilproducenter

I august valgte Norges Bank, der forvalter den norske Oljefondet og er kendt for sin toneangivende rolle inden for ansvarlig investering, at ekskludere selskaberne Formosa Taffeta og Page Industries med henvisning til risikoen for, at selskaberne bryder arbejdstagerrettighederne på deres fabrikker i hhv. Vietnam og Indien. Med afsæt i dette indledte ATP også en undersøgelse og konstaterede, at selskaberne ligeledes bryder ATP's politik for samfundsansvar i investeringer.

På Formosa Taffetas fabrik tvinges de ansatte til at arbejde væsentligt mere end forsvarligt og straffes økonomisk, hvis de ikke påtager sig overarbejde. De fysiske arbejdsforhold er livsfarlige, og en reel fagforening er ikke tilladt. De ansatte underbetales systematisk og bliver bl.a. trukket i løn for legitim sygefravær – selv hvis de kan fremvise en lægeattest.

På Page Industries' fabrik opereres bl.a. med en praksis, hvor en ansat ydmyges af chefen foran sine kolleger, når pågældende vender tilbage fra fx sygdomsfravær. Maskiner og sikkerhedsudstyr forsømmes systematisk, og der sker ofte alvorlige arbejdsulykker. Medarbejdere fyres for at klage over deres arbejdsforhold, og selskabet modarbejder aktivt og i strid med loven den lokale fagforening.

På den baggrund valgte ATP's Komité for Samfundsansvar at ekskludere de to selskaber og derudover også Formosa Chemicals & Fibre Corp, der ejer 38% af Formosa Taffeta og udøver en stor grad af kontrol over selskabet, hvorfor vi betragter det som involveret i forholdene hos Formosa Taffeta.

Komplekse problemer kræver en balanceret tilgang

Når vi undersøger anklager imod porteføljeselskaber, er der ofte tale om dilemmafyldte problemstillinger, der kan være udfordrende at tage stilling til som ansvarlig investor. Et porteføljeselskab kan fx have købt en anden virksomhed, der historisk har haft ESG-problemer, men som man nu er ved at rette op på. Hvor stor tålmodighed skal man som investor i så fald udvise? Eller et porteføljeselskab kan måske have negativ indvirkning på ét ESG-område, men positiv indvirkning på et andet.

I ATP forsøger vi at balancere de forskellige hensyn ved med afsæt i de internationale konventioner og retningslinjer at tage konkret stilling til, hvad vi mener er rimelige forventninger til det enkelte selskab. Det kan være en svær vurdering, der kræver, at man har de rigtige interne kompetencer og ressourcer. I 2020 har ATP gennemført en række dilemmaoprægede fact-findings i sektorer med forskellige ESG-karakteristika.

COVID-19 OG MEDICINSK ILT I AFRIKA

ATP blev i 2020 kontaktet af en dansk NGO med kritiske spørgsmål til ATP's investering i et selskab, der bl.a. producerer medicinsk ilt til sundhedsvæsenet, herunder også afri-

kanske lande. Anklagen gik på, at selskabet og andre i branchen udnyttede Coronakrisen til at sætte prisen på medicinsk ilt kunstigt højt i flere afrikanske lande. ATP fandt anklagerne alvorlige og satte derfor et møde op med selskabet.

Her afviste selskabet anklagerne og fortalte, at der i stort set alle de afrikanske lande, hvor selskabet opererer, er over fem leverandører af medicinsk ilt og en kompetitiv markedssituation, hvor prisen på oxygen fastsættes via organiserede udbud for at sikre fair priser. Selskabet fortalte også, at det samarbejder med bl.a. UNICEF om at udbrede adgangen til medicinsk oxygen i Afrika.

I mange vestlige lande opbevares ilten i store tanke centralt på hospitalet og sendes derfra via rør ud til patientafsnittene. I mange lande i Afrika er den infrastruktur ikke tilgængelig. Ilten produceres derfor i mindre iltblasker, der kan placeres ved siden af patientens seng, hvilket er en mere ineffektiv og omkostningstung løsning. Det betyder, at ilten er dyrere og ikke altid tilgængelig for alle de patienter, der kunne have gavn af den. Efter at have fået bekræftet gyldigheden af disse oplysninger valgte ATP på den baggrund at afslutte sagen.

Vandkraftværker

Den grønne omstilling kræver, at vi mennesker finder grønne måder at producere den energi, vi har brug for til elektricitet, industri osv. En af disse løsninger er vandkraft, hvor man fx udnytter kræfterne i en flod til at drive et kraftværk. I kontrast til fossilt drevne kraftværker udleder et vandkraftværk stort set ingen drivhusgasser. Vandkraft kan derfor spille en vigtig rolle i den grønne omstilling.

Udfordringen er, at vandkraftværker kan have negative effekter på det naturlige vandmiljø i floden og de mennesker, der afhænger af det. Et vandkraftværk fungerer typisk ved, at en dæmning og et kanalsystem konstrueres, så meget af det vand, der tidligere flød gennem floden, i stedet flyder gennem kanalsystemet og kraftværkets turbiner. Det kan medføre store ændringer på den oprindelige flod i forhold til fx dyre- og planteliv, og en virksomhed, der opfører et vandkraftværk, skal derfor være meget opmærksom på, hvordan effekterne på det omkringliggende miljø kan begrænses.

Vi har i 2020 undersøgt to selskaber, der har opført eller er i gang med at opføre vandkraftværker i henholdsvis Brasilien og Tanzania – Eletrobras og Elsewedy Electric. Begge selskaber er anklaget for ikke at træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå negative effekter på nærmiljøerne. I Eletrobras' tilfælde er det primære problem, at de grupper af beskyttede oprindelige folk, der lever ved og af floden, får ødelagt deres mulighed for fiskeri, sankning og jagt, som deres levevis afhænger af. I Elsewedy's tilfælde vil opførelsen af kraftværkets dæmning medføre uoprettelig skade på biodiversiteten i området, der længe har været et UNESCO-verdensarvssted. ATP's undersøgelse konkluderede i begge tilfælde, at selskabet ikke havde levet op til vores krav, og at de skader, der er påført henholdsvis de lokale oprindelige folk og den omkringliggende natur og biodiversitet, kunne have været undgået. På den baggrund valgte ATP's Komité for samfundsansvar at ekskludere Eletrobras og Elsewedy Electric fra vores investeringsunivers.

Content Moderators i tech-industrien

Over de senere år er kravene til kontrollen med indholdet på de sociale medier øget markant. Befolkninger og myndigheder kræver i stigende grad en løbende overvågning af de tekststykker, billeder og videoer, der ligger tilgængeligt på de sociale medier, så børn og unge fx ikke eksponeres for voldeligt, seksuelt eller hadefuldt indhold. Fordi denne opgave endnu ikke kan løses teknisk, har virksomhederne bag de sociale medier responderet ved at hyre tusindvis af medarbejdere – såkaldte content moderators – til at identificere og fjerne det uacceptable indhold. Dette gøres ofte gennem eksterne konsulentbureauer.

Det er en vigtig opgave, men bagsiden af mønten er, at jobbet er psykisk meget belastende, da det kræver, at man gennemser det indhold, vi andre ikke ønsker at blive eksponeret imod, fx voldelig kriminalitet, børneporno osv. I 2020 har ATP derfor undersøgt og været i dialog med et porteføljeselskab, der bl.a. er med til at løse denne opgave for et stort socialt medie. Selskabet er anklaget for ikke at tage denne medarbejdergruppes mentale helbred alvorligt nok, men i vores dialog viste det sig, at selskabet er meget opmærksomme på problemstillingen og arbejder på at sikre, at de ansatte ikke lider psykisk skade. Der er fx et langt introduktionsforløb, hvor nye ansatte sættes ind i jobbet og prøver kræfter med rigtige cases. Der er også psykologer til stede på arbejdspladsen, som de ansatte kan benytte, hvis de har brug for at bearbejde noget, de har set. På den baggrund, og fordi der ikke kunne findes megen dokumentation, der konkret underbyggede anklagerne, valgte ATP at afslutte fact-findingen.

Farvel til tre mineselskaber

Den globale efterspørgsel på metaller, råstoffer og sjældne jordarter har i lang tid været stigende, da disse produkter er vigtige ingredienser i blandt andet elektronisk udstyr, såsom computere og mobiltelefoner. Samtidig er de nøglekomponenter i fx batterier til elbiler og i produktion af vedvarende energi, og på den måde spiller de også en central rolle i den grønne omstilling.

Mineindustrien har imidlertid et betydeligt socialt og miljømæssigt fodaftryk, og der opstår jævnligt alvorlige problemer forbundet med mineindustrien såsom miljøskader eller brud på arbejdstagerrettighederne. Det er heller ikke altid klart, om en given minedriftsaktivitet faktisk bringer økonomiske og sociale fordele til det pågældende område, da råstoffer og metaller ofte forefindes i lande med ustabile regeringer og svag lovgivning, hvilket giver grobund for korrupsion og bestikkelse. I nogle tilfælde kan minedrift have en direkte negativ indvirkning på det omkringliggende lokalsamfund og eventuelle grupper af oprindelige folk, og der kan derved forekomme brud på menneskerettighederne.

I 2019 kiggede ATP nærmere på problemstillingen vedrørende minernes såkaldte tailings dams, der er kunstige dæmninger eller jordfyldningsdamme, der typisk bruges til at opbevare restprodukter fra minedriften, men som ved utilsigtede udslip kan forårsage store skader på det omkringliggende miljø.

I 2020 har vi arbejdet videre med problemstillingen om tailings dams, men også udvidet vores undersøgelsesfokus til nogle af de andre problemer, der kan være forbundet med minedrift. Som det fremgår af det følgende, har det i år ledt til fact-finding og eksklusion af tre selskaber fra ATP's investeringsunivers.

VALE

Over de seneste fem år har den brasilianske stålvirksomhed Vale SA oplevet to alvorlige kollaps af tailings dams ved selskabets miner i Brasilien. I 2015 kollapsede Fundao-dæmningen ved Mariana-minen, der ejes af Vale og BHP i fællesskab. Kollapset resulterede i et enormt udslip på mange millioner kubikmeter mineaffald, der forurenede Doce-floden hele vejen til kysten mere end 650 km derfra. Det formodes, at 19 mennesker omkom i oversvømmelsen, og tusindvis af

mennesker blev fordrevet som følge af den akutte forurening af floden og området drikkevand. I 2019 kollapsede så dæmningen ved Vale's Brumadinho-mine. Det estimeres, at mudderskredet fra kollapset slog op mod 270 mennesker ihjel og ødelagde store dele af området landbrugsarealer, ejendomme og infrastruktur.

Efterfølgende har uvildige rapporter afdækket, at Vales indsats for at undgå, at de to tailings dams kollapsede, var stærkt mangelfuld. Rapporterne viser, at Vale i begge tilfælde var bekendt med alvorlige fejl ved dæmningerne og den deraf følgende risiko for kollaps, men slet ikke gjorde nok for at forhindre katastroferne. Centrale afløbsdræn var defekte, selskabets sikkerhedsanalyser var mangelfulde, og planer for håndtering af alvorlige hændelser helt fraværende. Meget peger dermed på, at ulykkerne og de enorme miljøskader og tab af menneskeliv muligvis kunne være undgået, men at selskabet svigtede sit ansvar for dæmningernes sikkerhed og slet ikke lærte af sine fejl mellem de to kollapser. På den baggrund blev Vale ekskluderet fra ATP's investeringsunivers.

BHP

Ligesom Vale har det anglo-australske mineselskab BHP fået massiv kritik for sin rolle i Fundao-dæmningens kollaps i 2015. Efter kollapset er Vale og BHP dømt skyldige i forsømmelighed og pålagt af myndighederne at kompensere lokalsamfundet, forestå omfattende oprydning og opføre vandrensningsanlæg. Ifølge rapporter er dette ikke sket, og de lokale står tilbage uden adgang til drikkevand, er blevet syge af udslippet og kan ikke dyrke jorden i de berørte områder eller fiske pga. den omfattende fiskedød. Vale og BHP grundlagde en fond for at forestå arbejdet med oprydning og oprejsning til de skadelidte, men fonden har ikke levet op til sit bebudede formål og kritiseres af FN for alene at være et greb for at fritage selskaberne selv fra ansvar.

En påfaldende ens sag findes fra Papua Ny Guinea, hvor BHP drev Ok Tedi-minen fra 1984-2002, som årligt udledte 90.000 tons mineaffald i det lokale flodsystem. I 2002 efter de mange års forurening af området, etablerede BHP ligesom i Fundao-sagen en fond, der overtog BHP's andel og bl.a. skulle stå for at kompensere de berørte lokalsamfund. Fonden blev etab-

leret i Singapore og medførte bl.a., at BHP selv blev fritaget for alt erstatningsansvar. Fonden har indtil videre ikke levet op til forventningerne, og de skadelidte er ikke blevet kompensert. Myndighederne i Papua Ny Guinea forsøger derfor nu at få BHP til at tage ansvar for udledningerne, men indtil videre uden held.

Alt i alt er der efter ATP's vurdering så klar dokumentation for, at BHP systematisk forsømmer sikkerheden og miljøbeskyttelsen i sine miner og svigter sit ansvar for efterfølgende genopretning og kompensation til skadelidte, at det udgør et brud på ATP's Politik for samfundsansvar. ATP valgte derfor at ekskludere BHP.

RIO TINTO

Det anglo-australske mineselskab Rio Tinto har gennem årene været involveret i flere sager med anklager om krænkelse af oprindelige folks rettigheder, bl.a. i Canada og USA. Rio Tinto gør derfor meget ud af at understrege, at selskabet arbejder dedikeret på at rette op på fortidens fejl og etablere processer for at sikre overholdelsen af menneskerettighederne, herunder

oprindelige folks særlige rettigheder. Til trods for dette, er Rio Tinto her i 2020 igen havnet i en sag, hvor selskabet i forbindelse med udvidelse af en jernmalmsmine har ødelagt to hellige sites for aboriginere i Australien.

Udvidelsen blev gennemført uden at konsultere lokalbefolkningen, som internationale konventioner ellers kræver, og på trods af at selskabet var bekendt med områdets kulturelle betydning og det forhold, at stedet har været udpeget som af vigtig arkæologisk interesse siden 2014.

Sagen har ført til, at tre medlemmer af Rio Tinto's ledelse – heriblandt selskabets adm. direktør – er blevet afskediget, ligesom selskabet har beklaget sin ageren. På baggrund af sin undersøgelse af selskabet og henset til de adskillige lignende og andre problematiske sager, som selskabet har haft, har ATP imidlertid ikke tillid til, at disse afskedigelser er tilstrækkeligt. Meget tyder på, at der er strukturelle problemer i selskabet, der ikke er løst, og at dette meget vel kan føre til lignende sager i fremtiden. På den baggrund valgte vi at ekskludere Rio Tinto fra investeringsuniverset.

